حكومەتی هەرێمی کوردستان/ عیراق
وەزارەتی خوێندنی باڵاو توێژینەوەی زانستی
زانکۆی سەلاحەدین
کۆلێژی بەڕێوەبردن و ئابووری
بەشی ئابووری/ دکتۆرا

بیردۆزی ولیام آرثر لویس
Sir W. Arthur Lewis Theory

ئامادەکردنی

بەختیار کاکۆ

بەسەرپەرشتی

پ.ی. د.ئەیوب ئەنوەر

٢٨ تشرين الثاني، ٢٣

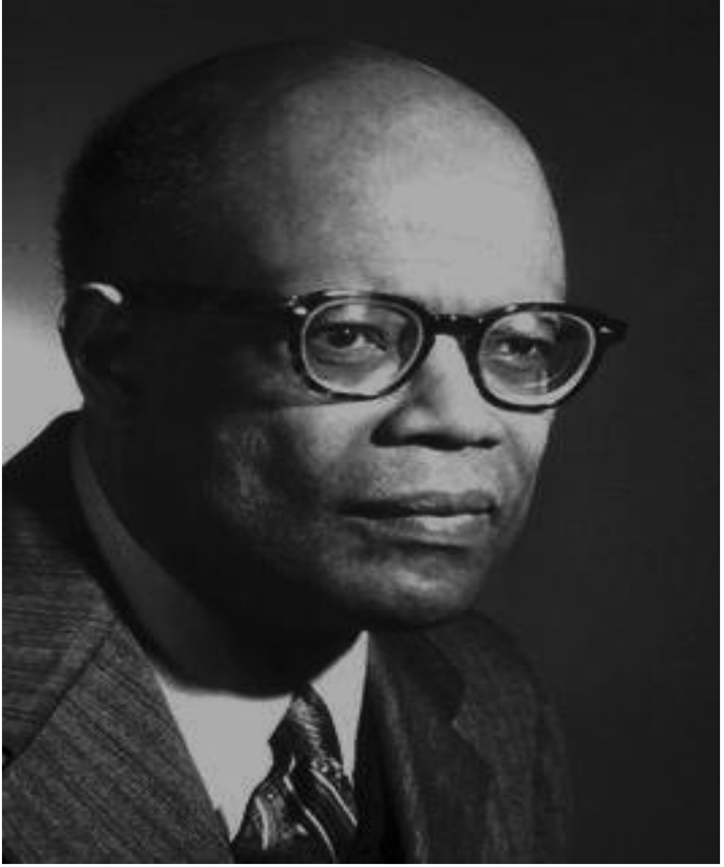

ولیام آرثر لویس
Sir W. Arthur Lewis

له ١٩١٥- ١٩٩١ ز

خەڵکی سانت لوسیا، بەریتانیا
لەساڵی ١٩٧٩ خەڵاتی نۆبلی
وەرگرتووە لە زانستی ئابووری،
بەهۆی بەشدارییەکانی لە بواری پەرەپێدانی ئابووری،
یەکەم رەش پێست بووە ئەو خەڵاتە وەربگرێت، جگە لە بواری ئاشتی.

چی کرد بە بناغە بۆ بنیاتنانی بیردۆزەکەی؟

واقیعی ئابووری (*Economic Reality*)

(گەشەی ئابووری لەژێر رۆشنایی بێسنووری خستنەڕووی کار)

(النمو الاقتصادي في ظل عرض عمل غير محدود)

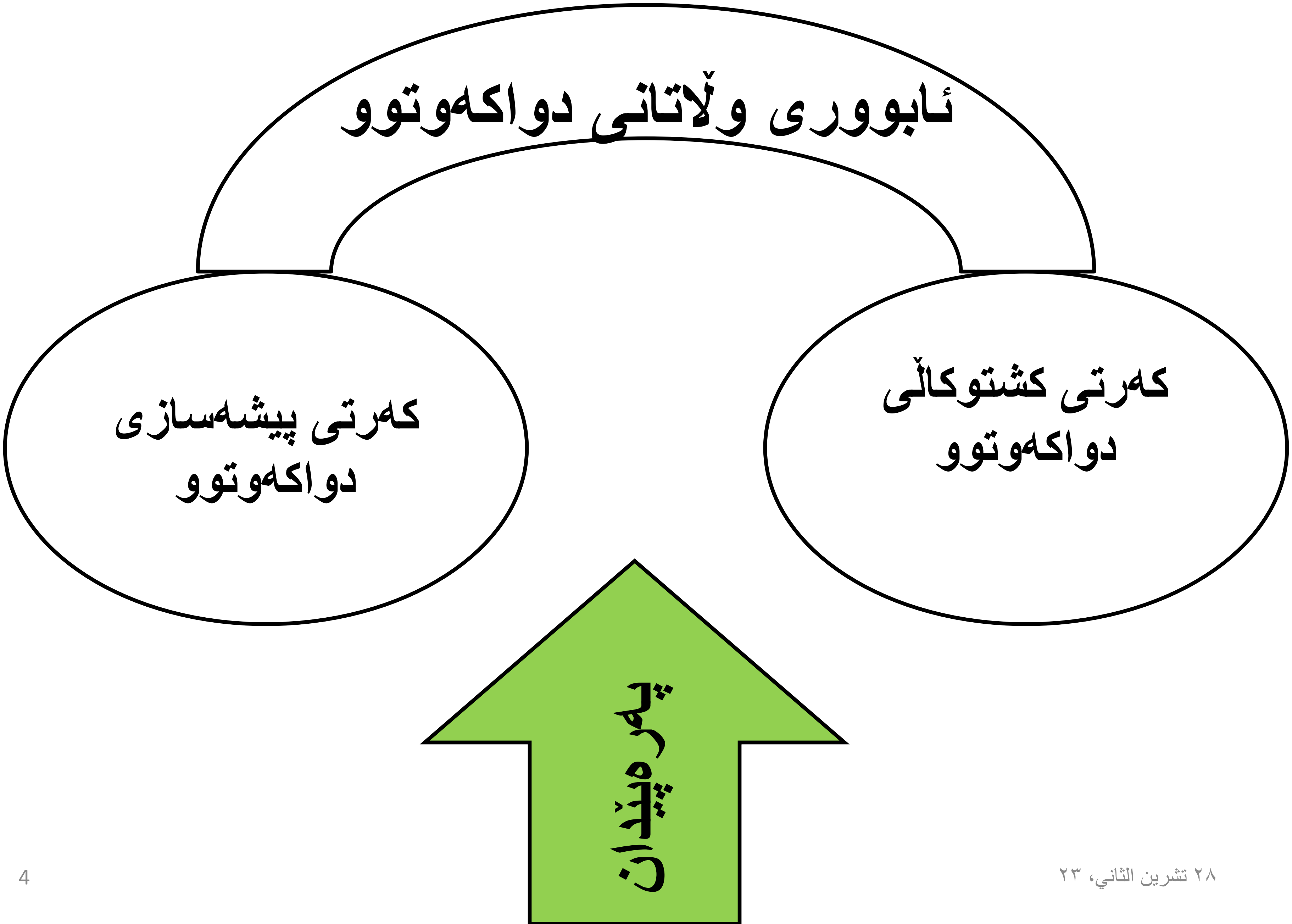
ئابووری وڵاتانی دواکەوتوو
کەرتی پیشەسازی دواکەوتوو
کەرتی کشتوکاڵی دواکەوتوو
پەرەپێدان

بۆ پەرەپێدان پشتی بەکام کەرت بەستووە؟ بۆچی؟

پشتی بە کەرتی پیشەسازی بەستووە لەبەر ئەمانە:

١- بەرهەمی کارکەری کەرتی کشتوکاڵ سالبە یان سفرە.
٢- سەرمایەدارەکان عەقلی ئابووریان هەیە.
٣- سەرمایەداران ئارەزووی رادەداریان بۆ پاشەکەوت بەرزە.
٤- کارکەری ك.کشتوکاڵ ئارەزووی رادەداریان بۆ بەکاربردن بەرزە.

شیکردنەوەی بیردۆزەکە!

١- راکێشانی دەستیکار لە کەرتی کشتوکاڵ و کارپێکردنیان لە پیشە سازی.

٢- دەستیکارلە کشتوکاڵ بۆ پیشەسازی نابێتە هۆی کەمبوونەوەی بەرهەم چونکە بەرهەمداری کرێکاری کشتوکاڵ لەژێر سفرە.

٣- زیاد بوونی قازانج دەبێتە هۆی زیادبوونی پاشەکەوت ئەمەش دەبێتە هۆی فراوانکردنی چالاکی ئابووری.

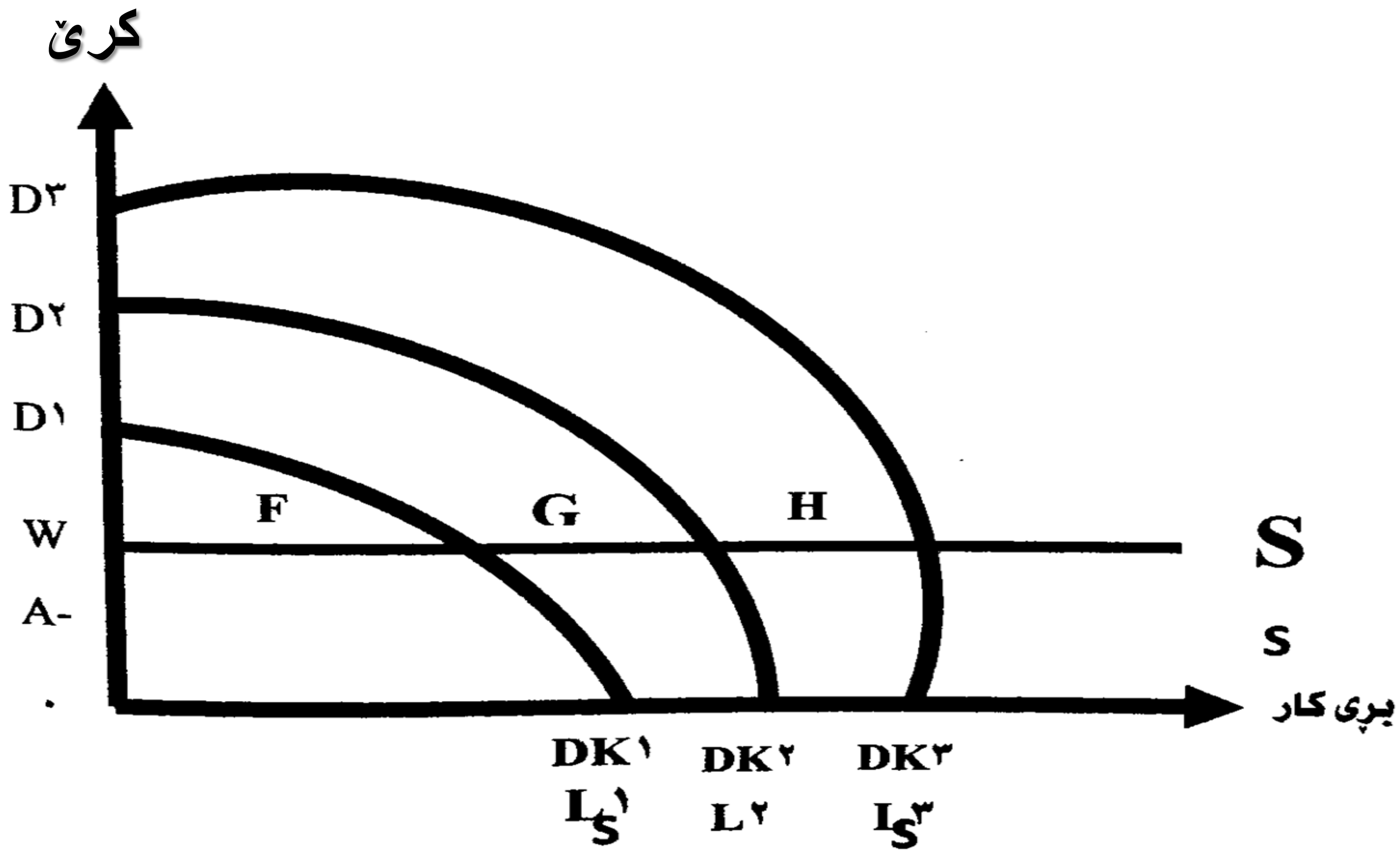

مۆدێلی ئارسەر لویس بۆ دەستپێکردنی پەرەپێدانی ئابووری لە وڵاتانی دواکەوتوو

لەم شێوەیەی سەرەوە ئەم خاڵانە دەردەکەوێت

١-لایە ستوونیەکە ئاماژەیە بۆ کرێی راستەقینەی کرێکارانی راکێشراو لە کەرتی کشتوکاڵی بۆ کەرتی پیشەسازی.

٢-لایە ئاسۆییەکە بڕی کاری راکێشراوە لە ك. کشتوکاڵ بۆ ك. پیشەسازی.

٣- راکێشانی یەکەم (بڕی L1) ، قازانجی سەرمایەداری (D1,F,W).

٤- راکێشانی دووەم (L2) ، قازانجی سەرمایەداری (D2,W,G).

٥- راکێشانی سێیەم (L3)، قازانجی سەرمایەداری (D3,W,H).

٦- (K3> K2> K1)

٧- لە خاڵی (D3) نمونەکە دەوەستێت، بۆ؟

بەهۆی فەشەلی بیردۆزەکە،

هەڵەکانی ئەم بیردۆزە
(رەخنە)

١- بەهۆی راکێشانی ژمارەیەکی زۆری کرێکار لەو کەرتە، بەرهەمی کشتوکاڵی کەمی کردو نرخی بەرز بویەوە.

٢- گریمانەکەی بۆ کرێکاری کەرتی کشتوکاڵ هەڵەبوو.

٣- گرنگی دا بە بەرهەمهێنانی کاڵای سەرمایەداری (Capital Goods) نەك کاڵای بەکارهێنانی پیشەسازی.

٤-راکێشانی کرێکاری کەرتی کشتوکاڵی بۆ کەرتی پیشەسازی هەڵەبوو

دان پێدانانی ئارسەر بۆ رەخنەكان

پەرەپێدانی كەرتی كشتوكاڵی
لەتەك پەرەپێدانی كەرتی پیشەسازی فەرمان نییە
بەڵكو یاساییە!

سەرچاوە

١ـ سماقەیی، ٢٠٢٠، أ.م.د. ایوب انور، پەرەپێدانی ئابووری، چاپی یەکەم، ب.گ. کتێبخانە گشتییەکان.

٢ـ لویس، ٢٠٢١، د. ارثرلویس تقدیم ومراجعة د.سعاد درویش، نظریه التنمیة الاقتصادیة، دار الکتب المصریة.

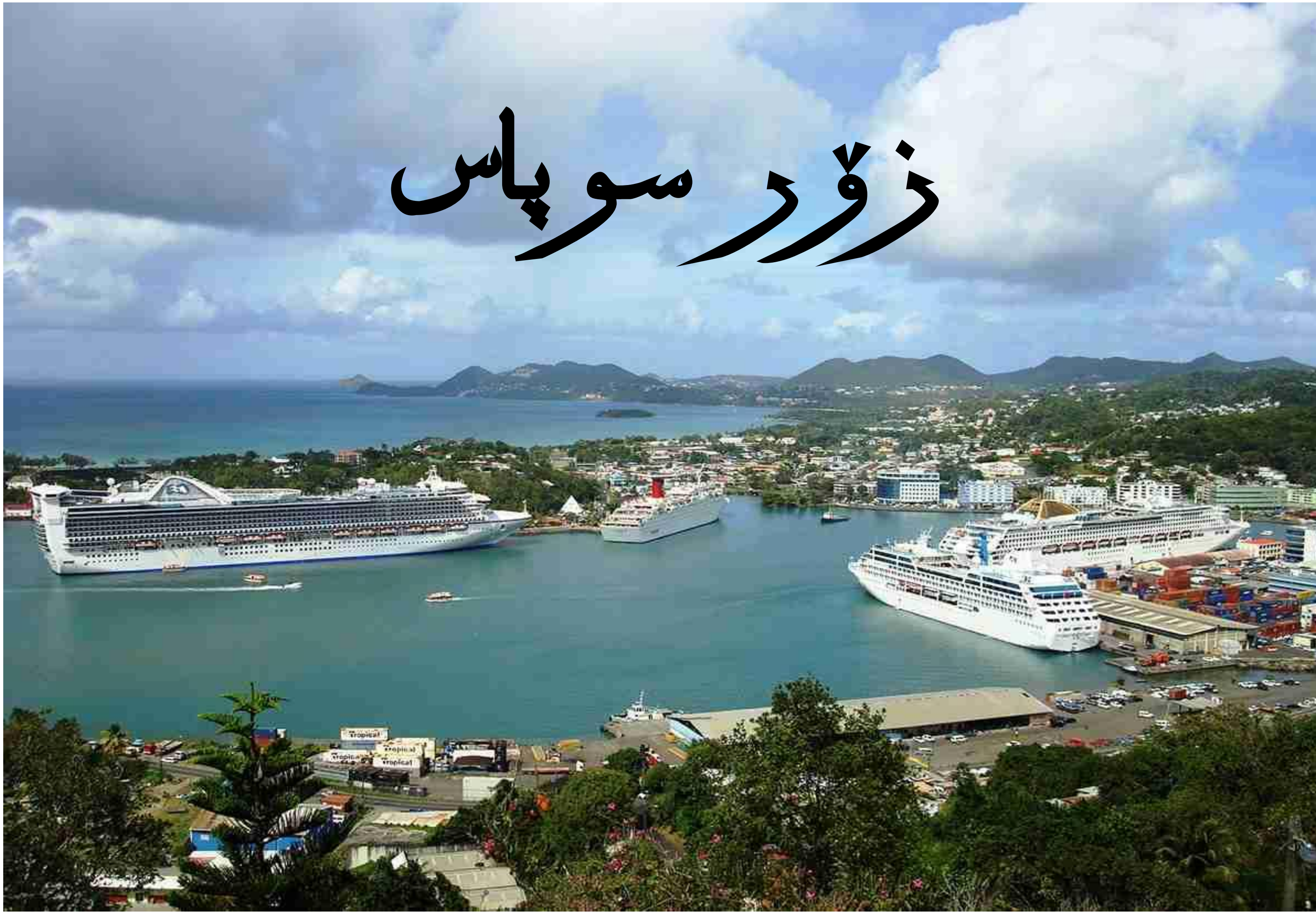
زۆر سوپاس